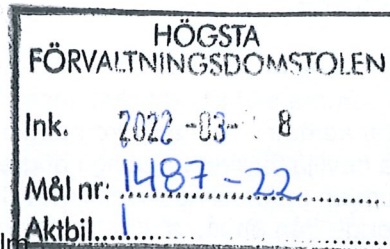

Kammarrätten i Stockholm
Box 2302
103 17 StockholmTill:
Högsta förvaltningsdomstolenHÖGSTA FÖRVALTNINGS-
DOMSTOLEN
Bered Enhet 1INKOM: 2022-03-08
MÅLNR: 1487-22KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM

Ink. 2022 -03- 07

Målnr.
Aktbil

Överklagande

Klagande

Försäkringskassan, 103 51 Stockholm

Motpart

JUKKA Petteri Siltanen, 19650612-2693

Avgörande som överklagas

Kammarrätten i Stockholm dom 26 januari 2022 mål nr 9352-21

Saken

Föräldrapenning

Försäkringskassan begär att Högsta förvaltningsdomstolen meddelar prövningstillstånd i målet.

Yrkande

Försäkringskassan yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och fastställer Försäkringskassans beslut den 4 juni 2021.

Vad ska Högsta förvaltningsdomstolen pröva?

Frågan i målet är om avräkning enligt 12 kap. 33 § socialförsäkringsbalken (SFB) av det högsta antalet dagar som föräldrapenning kan lämnas för endast kan göras om den förmån som utgetts från ett annat EU/EES-land är klassificerad som en familjeförmån enligt förordning 883/2004.

Varför ska Högsta förvaltningsdomstolen meddela prövningstillstånd?

Prövningstillstånd bör meddelas då det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högsta instans.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har i HFD 2019 ref. 5 slagit fast att föräldrapenning ska anses vara en familjeförmån enligt förordning 883/2004. Dessförinnan ansågs föräldrapenning vara en förmån vid moderskap och likvärdiga förmåner vid faderskap. För familjeförmåner finns särskilda samordningsregler för att undvika dubbelkompensation och samtidigt se till att familjer i gränsöverskridande situationer tillförsäkras högsta möjliga ersättning. Många andra medlemsstater har klassificerat sina föräldrapenningförmåner som förmåner vid moderskap och likvärdiga förmåner vid faderskap. Detta medför att den svenska föräldrapenningen då inte kan samordnas med ett annat lands föräldrapenning enligt de särskilda reglerna för familjeförmåner.

I artikel 10 i förordning 883/2004 finns även en generell bestämmelse mot överlappande förmåner. Där anges att förordningen inte ska kunna åberopas för att erhålla eller

bevara en rätt till flera förmåner av samma slag för samma period av obligatorisk försäkring. Bestämmelsen innebär att samordningsbestämmelserna i förordningen inte ska kunna användas för att en person ska kunna få eller bevara rätt till flera förmåner av samma slag för samma period. Förordning 883/2004 kan emellertid inte åberopas för att minska förmåner som tillerkänns en person med tillämpning uteslutande av nationell lagstiftning, utan för det behövs nationella regler. I svensk rätt finns en avräkningsbestämmelse i 12 kap. 33 § SFB.

Om tillämpningen av 12 kap. 33 § SFB, såsom kammarrätten ansett, kräver att de aktuella förmånerna klassificeras på samma sätt EU-rättsligt, innebär det att avräkning sällan kan ske och att många föräldrar kommer att dubbelkompenseras. Det leder i sin tur till att Sverige kommer att behöva bevilja föräldrapenning i högre utsträckning än då föräldrapenningen klassificerades som en moderskaps- och likvärdig faderskapsförmån. Många föräldrar som kommer till Sverige från ett annat EU-land och som ansöker om föräldrapenning har tidigare fått föräldrapenning från det andra landet. Det kan handla om perioder på några månader. Frågan är därmed av stor betydelse för Försäkringskassans handläggning av föräldrapenning, men även för statens kostnader för föräldrapenning. Det är även viktigt att föräldrar som befinner sig i en gränsöverskridande situation får klart för sig under vilka förutsättningar den utländska föräldrapenningen ska avräknas från den svenska föräldrapenningen.

De få avgöranden som finns gällande avräkning av utländsk förmån är från tiden då föräldrapenningen var en förmån vid moderskap och likvärdiga förmåner vid faderskap¹. Som ovan nämnts är det idag en vanlig situation att länderna klassificerar föräldrapenningförmåner på olika sätt EU-rättsligt. Det grundar sig i att föräldrapenningförmåner har särdrag som både passar in på kategorin förmåner vid moderskap/faderskap och familjeförmåner. Kammarrättens slutsats att förmåner inom olika sakområden har olika syften och att de därmed inte kan vara av samma slag har inte stöd i EU-domstolens praxis. Det är därför av vikt för rättstillämpningen att HFD klargör hur 12 kap. 33 § SFB ska tillämpas i ljuset av artikel 10 i förordning 883/2004 utifrån att föräldrapenningen utgör en familjeförmån.

Motivering i sak

Syfte och innebörden av 12 kap. 33 § SFB

Syftet med bestämmelsen i 12 kap. 33 § SFB är att familjer inte ska dubbelkompenseras. I förarbetena anges: *"Syftet med reglerna om avräkning av utländsk förmån är att undvika att oavkortade förmåner betalas från två eller flera länder för vård av samma barn. Vid beräkning av antalet föräldrapenningdagar för ett barn ska de antal dagar då föräldrarna fått motsvarande förmån för samma barn från ett annat land räknas av. Avräkningen ska göras för den utländska ersättningen oavsett vem av föräldrarna som fått ersättningen"* (prop. 1994/95:197 s. 17, 18 och 25).

I den överklagade domen har kammarrätten instämt i förvaltningsrättens bedömning. Förvaltningsrätten har hänvisat till två kammarrättsavgöranden (Kammarrätten i Stockholms domar i mål nr 2660-21 och 2659-21) vari bland annat uttalats att förarbetsuttalanden till 12 kap. 33 § SFB ger stöd för tolkningen att en förmån från en annan medlemsstat ska anses motsvara föräldrapenning endast om den aktuella förmånen tillhör samma sakområde. Försäkringskassan har svårt att finna stöd för denna bedömning. Det följer vare sig av bestämmelsens utformning eller av de uttalanden som gjorts i förarbetena. I SOU 1993:115 (s. 462) anges följande: *"Avräkning mot svenska föräldrapenningdagar bör ske även i de situationer då en arbetsgivare enligt utländsk lagstiftning har en lagstadgad skyldighet att utge lön eller annan ersättning under föräldraledighet. Den tid under vilken sådan ersättning uppburits från*

¹ Se Kammarrätten i Göteborgs dom i mål nr 2343-18 och 3584-14 och Kammarrätten i Stockholms dom i mål nr 3389-07 och 7443-12.

arbetsgivaren bör således avräknas från den svenska föräldrapenningen. Motsvarande bör gälla andra bidrag för vård av barn som utges enligt lagstiftningen i andra länder i den mån förmånen kan anses som en förmån vid moderskap. Om förmånen däremot till sin karaktär är en familjeförmån, skall den inte föranleda någon minskning av svensk föräldrapenning." Här talar man inte om den andra förmånens verkliga klassificering, utan det centrala är om förmånen till sin karaktär är en familjeförmån.

12 kap. 33 § SFB måste tolkas i ljuset av artikel 10 i förordning 883/2004

Försäkringskassan anser att de aktuella förmånerna inte går att samordna enligt de särskilda bestämmelserna om familjeförmåner i artikel 68 förordning nr 883/2004 eftersom de inte tillhör samma sakområde. Försäkringskassan anser dock inte att förmåner inom olika sakområden alltid har olika syften och att de därmed inte kan vara av samma slag. Av EU-domstolens dom i mål C-431/16, Blanco Marqués, p. 60–61 framgår att två förmåner som tillhör olika sakområden kan anses vara av samma slag. Även EU-domstolens dom i mål C-347/12, Wiering ger uttryck för att frågan om samma slag inte rakt av är kopplad till vilket sakområde en förmån tillhör. I målet ansågs föräldrapenningförmåner och "klassiska" familjeförmåner ha olika syften och därmed vara av olika slag, trots att båda tillhör sakområdet familjeförmåner.

EU-domstolen har i flera domar sagt hur bedömningen av vilka förmåner som är av samma slag ska göras (C-171/83, Valentini p. 13 och C-102/91, Knoch p. 40). Alla sociala trygghetsförmåner anses vara av samma slag oberoende av särdragen hos de olika nationella lagstiftningarna. Det gäller när förmånerna är lika vad gäller syfte, ändamål, beräkningsgrund och villkor för beviljande. Det finns dock inget krav på fullständig överensstämmelse mellan beräkningsgrunderna och villkoren för beviljande, eftersom det skulle innebära att bestämmelsen nästan aldrig skulle kunna tillämpas med tanke på medlemsländernas vitt skilda lagstiftningar. Det skulle också motverka förbudets syfte som är att förhindra obefogade sammanträffanden av förmåner (C-102/91, Knoch, p. 42). Att undvika dubbelkompensation har därmed också stöd i EU-rätten.

Jämförelse av de aktuella förmånerna

Kammarrätten har konstaterat att förmåner inom olika sakområden har olika syften och att de därmed inte kan vara av samma slag. För att kunna dra den slutsatsen måste förmånerna jämföras utifrån de kriterier som har framkommit av EU-domstolens praxis, vilket kammarrätten inte har gjort.

Av MISSOC (Mutual Information System on Social Protection) framgår att de finländska förmånerna äitiysvapaa (moderskapspenning) och vanhempainvapaa (föräldrapenning) lämnas som en ekonomisk kompensation vid avbrott från arbete på grund av moder- respektive föräldraskap. Även den svenska föräldrapenningen kompenserar inkomstbortfall vid föräldraledighet, och kan i likhet med den finska moderskapspenningen tas ut för tid före den beräknade födelsen.

Både den svenska föräldrapenningen och den finländska ersättningen har således till syfte att göra det möjligt för föräldrar att vara hemma med sina barn genom att kompensera det inkomstbortfall som uppstår vid frånvaro från arbetet. Även om det finns vissa skillnader mellan förmånerna har förmånerna alltså samma syfte och ändamål och får därmed anses vara av samma slag. Den finländska ersättningen är därmed en sådan förmån enligt utländsk lagstiftning som motsvarar svensk föräldrapenning och som ska räknas av med stöd av 12 kap. 33 § SFB.

Försäkringskassan har inget ytterligare att tillägga inför Högsta förvaltningsdomstolens ställningstagande till frågan om prövningstillstånd.

Processjuridiska enheten Stockholm
Marisa Gilli, 010-116 11 73

Försäkringskassan

Annacarin Rathsman
Områdeschef Prejudikatbildning

220568182852_2022-0006221325 4 (4)

Datum

2022-03-04

Personnummer

19650612-2693